

**Mācību procesa
individualizācija kā izziņas
darbības aktivizācijas veids
izglītojamiem ar mācīšanās
grūtībām**

**KCV logopēde, speciālais pedagogs M. Cīrule,
26.08.2015.**

**Cik vien labi spēj dari to, kas tev
vislabāk padodas, un savā dvēselē
apjautīsi, ka tev pieder pasaules dižākie
sasniegumi –**

mīlestība uz savu darbu!

Amerikāņu autors Ogs Mandino

Noskaidroju terminu jēdzienus:

Individualizācija –prasība vai princips ievērot skolēna mācīšanās stila īpatnības, vajadzības, spējas, kā arī iepriekšējo zināšanu un pieredzes līmeni.

(Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000, 67. lpp.)

Individualizēt – dažādot, pielāgojot katram indivīdam

(Svešvārdu vārdnīca. Rīga: Nordik, 1999, 304)

izvērtēju: katra izglītojamā individuālās īpatnības:

- veselības stāvokli un fizioloģiskās īpatnības,
- raksturu,
- temperamentu,
- mācīšanās motivāciju,
- izziņas darbības īpatnības,
- runas un valodas prasmes,
- etnisko piederību,
- mācīšanās stilu,
- dzīves pieredzi, prasmes un iemaņas,
- vecāku anketēšanu /individuālas sarunas ar vecākiem/

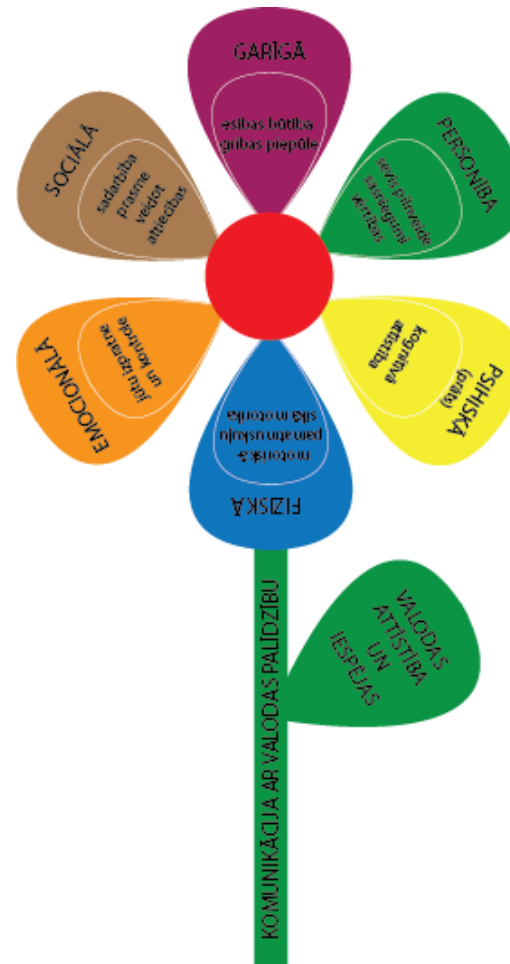
Izglītojamie, kuriem būs nepieciešama palīdzība:

- bērns ar sociālās uzvedības traucējumiem,
- bērns no sociāli nelabvēlīgas ģimenes,
- bērns no pedagoģiski neizglītotas ģimenes,
- bērns no aizņemtu vecāku ģimenes,
- bērns ar neapgūtām kognitīvajām iemaņām,
- bērns ar neapgūtām mācīšanās pamata prasmēm,
- bērns ar PA traucējumiem,
- bērns ar specifiskiem mācīšanās traucējumiem,
- bērns ar organiskiem CNS bojājumiem – GA tr.,
- bērns ar neadekvāti izveidotiem sociālās dzīves modeļiem

Izglītojamā personības attīstības sfēras: /sadarbībā ar skolas psihologu/

- izvērtēju saņemto informāciju par bērnu no PII,
- organizēju individuālas sarunas ar vecākiem,
- septembra mēnesī plānoju klases vecāku sapulci, kurā izskaidroju par individuālā plāna nepieciešamību,
- sagatavoju vecākus anketēšanai

Mācību individualizāciju īstenoju:

- ar mācību satura izvēli,
- ar dažādu mācību metožu (produktīvās un reproduktīvās) izmantošanu mācību stundās,
- ar pedagoģisko palīdzību un darba tempa ievērošanu,
- ar mācību organizācijas formu aspektu,
- ar vecāku atbalstu un izglītošanu,
- ar mācību izdales, uzskates materiālu gatavošanu,
- IKT izmantošana /pielāgošana skolēnu veselības stāvoklim/,
- ar vides sakārtotību un skolēnu pozitīvu emocionālo noskaņojumu.

Pedagoģiskās palīdzības veidi:

- iemācīt uzsākt darbu sakārtotā vidē,
- iemācīt saskatīt savas kļūdas,
- iemācīt skolēnu noskaidrot kļūdas rašanos,
- organizēt kļūdu patstāvīgu labošanu,
- vērtējot atbildes, ņemt vērā zināšanas un rezultātu iegūšanas procesu,
- pret darba noformējumu izvirzīt stingras, bet uzdevuma raksturam (domāšanas saturam) atbilstošas prasības,
- veidot pašregulāciju (mācot uzvedību, pašsavaldīšanos)

◦ Individualizēto mācīšanu KCV veic arī ar vienu izglītojamo, piem., logopēdijas nodarbībās vai vienlaikus ar vairākiem izglītojamiem, vai ar līdzīgu (problēmu)skolēnu grupu – varianti var būt visdažādākie.

◦ Individualizēto mācību stratēģijā ne visi tās elementi, piemēram, mācību līdzekļi, mācību saturs u.c., ir obligāti pielāgojami atsevišķam skolēnam. Tā, mācību programmas saturs var būt vienāds vairākiem skolēniem, bet katrs skolēns to realizē sev piemērotā veidā.

Individualizēto mācību loģisko pamatu veidoju pēc trīs aspektiem:

/pēc speciālistu Geidža un Belinera pētījumiem/

attīstu skolēniem iemaņas patstāvīgam mācību darbam /skolēni mācās mācīties/,

izvērtēju skolēnu individuālās atšķirības, (lielu atbalstu sniedz skolotāja palīgs, skolēns “skolotāja palīgs”,

cenšos nodrošināt katram skolēnam labvēlīgu emocionālo stāvokli (motivāciju mācīties) klasē/vecākiem tas jānodrošina mājās.

**Geidžs N. L., Berliners, D. C. “Pedagoģiskā psiholoģija”.
Rīga; Zvaigzne ABC, 1999.**

Individuālais izglītības plāns:

- vienkāršs pēc savas būtības,
- pieejams citiem pedagogiem,
- pieejams vecākiem,
- maz laikietilpīgs, konkrēts,
- atspoguļo izglītojamā individuālās vajadzības,
- realizē speciālās pedagogijas virzienus,
- nav pretrunā ar vispārējās pamatizglītības standartu

Informācija atrodama:

www.iic.lv/e-punkts/izglitiba/individualais-izglitibas-plans/

Individuālā izglītības plāna izveides principi:

- mērķi un uzdevumi ir izvirzīti, ievērojot izglītības programmu un izglītojamā individuālās vajadzības,
- precīzi apzinātas bērna stiprās un vājās puses, lai noteiktu nepieciešamo mācību saturu, metodes un līdzekļus,
- bērna, vecāku, pedagogu un speciālistu plānota sadarbība mērķu un uzdevumu sasniegšanā,
- paredzēts bērna pašvērtējums kā viena no vērtēšanas formām,
- plānošana ir elastīga,
- izglītības iestādē ir izstrādāti kritēriji, kurus pārbaudot var secināt, vai mērķis un uzdevumi ir sasniegti

Rehabilitācijas pasākumi:

saudzējoša režīma nodrošināšana mācību, pagarinātās grupas, rotaļu grupas un audzināšanas procesā;

sistemātiska izglītojamo pedagoģiski psiholoģiska un medicīniska izpēte, rezultātu analīze un apspriešana, lai rastu optimālu variantu katra izglītojamā;

izglītošanai (izmantoju VISK metodiskos ieteikumus izglītojamo attīstības dinamikas izvērtēšanā – ne retāk kā 2x gadā).

Atbalsts un pasākumi:

atbilstoši uzskates, mācību materiāli (atgādnēs, skaitļu, burtu kartiņas u.c.)

stingras, vienotas prasības – sadarbība ar pedagogiem,

atbilstošs ilustratīvais materiāls,

aktīva līdzdarbošanās (praktiska),

IT izmantošana,

konkrēti priekšmeti, lietas,

materiāli vieglajā valodā

atbilstoši mācību palīglīdzekļi (IT, DVD, CD, šķēres kreīļiem,

pielāgoti rakstāmpiederumi, darba vieta u.c.), fotogrāfijas,

darbības maiņas,

piemērotas mācību metodes (saruna, stāstījums, rotaļas,

spēles, demonstrējums, vingrinājumi, praktiski darbi, mācību

ekskursijas), u.c.

Dāņu psihologs Kelds Fredens izceļ četras svarīgākās 21.gs. mācību stratēģijas:

- mācību procesa centrā atrodas indivīds,
- skolēnam jādod iespēja izvēlēties,
- skolēnam jāprot likt lietā savas dotības,
- katrā mācību stundā skolēnam vajag apgūt kaut ko jaunu.

Katra skolēna individuālo spēju ievērošana:

- **piešķir mācībām personīgu raksturu, optimizē enerģijas izmantošanu mācību procesā,**
- **katram skolēnam tiek nodrošināta iekļaušanās individuālās dzīves izjūtas ritmos, kā rezultātā ar nelielu piepūli var panākt lielu efektu.**

Katrs indivīds lietu parādību uztver dažādi:

vizuāli

audiāli

analītiski

kinētiski

INDIVIDUALIZĀCIJAS MĀCĪBU PROCESA NODROŠINĀŠANĀ IETEICAMS IZMANTOT IKT:

- **interaktīvās tāfeles,**
- **interaktīvās pildspalvas jeb Papershow for Teachers,**
- **mazās interaktīvās tāfeles,**
- **iPadi,**
- **viedtālrunis,**
- **smilšu kino /smilšu zīmēšanas galds,**
- **darbošanās ar jauno programmatūru Widgit – šī programma paredzēta skolēniem ar disleksiju un kurlmēmo skolēnu apmācībai. Programmu izstrādājuši Symbols Worldwide Ltd T/A Widgit Software speciālisti (Lielbritānijā)**

。Jaunās tehnoloģijas nodrošina skolēniem iespēju darboties individuāli vai grupa, kā arī motivē praktiskai izziņai un veicina skolēnu analītisko prasmju pilnveidi.

。Interaktīvā vide nodrošina atgriezenisko saiti un atvieglo skolotāja darbu.

。IT tiek izmantojamas logopēdijas nodarbībās. iPad ar piemērotām aplikācijām runājošā ĀBECE, kas attīsta gan redzes, dzirdes analizatorus, kā arī sīko pirkstu muskulatūru.

。Strādājot ar mācību tehniskajiem līdzekļiem, ir lielāka iespēja realizēt individuālo pieeju, kas ir viens no sekmīga un efektīva logopēdiskā korekcijas un attīstošā darba pamatprincipiem.

。Mācību materiālu sagatavošanai ieteicams izmantot jaunas un vizuāli pievilcīgas programmas – *Smilebox* un *Prezi*, tādējādi stundas gaitā iekļaujot audio, video un kinestētisko komponenti, kas nodrošina skolēniem ar atšķirīgajiem mācīšanās stiliem un uztveres īpatnībām, iespēju iegūt informāciju piemērotā formātā.

Secinājumi:

- **“mācību individualizācija ir labs veids kā iemācīt skolēniem mācīties, patstāvīgi tikt galā ar mācību problēmām,**
- **mācību procesa individualizācija prasa ievērot visu skolēnu psihofizioloģiskās īpatnības, kas ir svarīgs nosacījums līdzsvarotu skolēna un skolotāja attiecību veidošanai.**
- **mācību individualizācija jaukta vecuma grupās paplašina tās lietošanas jēgu, jo paveras iespējas sociālo attiecību audzināšanas jomā”**,
Albrehta Dz. “Didaktika”, Rīga, RaKa; 2001.

Individualizācijas procesu sekmēs, ja

skolotājs:

- pētīs,
- konstatēs,
- analizēs,
- aprobēs,
- ieviesīs,
- pilnveidos

izglītojamais vēlas:

- uzzināt,
- saprast,
- definēt,
- izvērtēt,
- pielietot

Komunikācijas nozīmīgums:

- domāt nenozīmē pateikt, jo domas neprotam lasīt,
- pateikt nenozīmē dzirdēt, jo ne vienmēr statuss var nodrošināt, ka manī klausās,
- dzirdēt vēl nenozīmē saprast, jo skolotājs var runāt pārāk ātri, sarežģītos terminos,
- saprast nenozīmē piekrist,
- piekrist nenozīmē darīt, bet darīt vēl nenozīmē gūt rezultātus, jo skolēnam var pietrūkt vajadzīgo prasmju

Paldies par uzmanību!

